

SIKKERHETSDATABLAD

Flyveaske

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

Utgitt dato 24.10.2012

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn Flyveaske
REACH reg. nr. 01-2119491179-27
EC-nr. 931-322-8

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Kjemikaliets bruksområde Delmateriale til betong og asfalt. Råmateriale i produksjon av sement. Fyllstoff i bygge- og anleggsvirksomhet.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Importør

Firmanavn NORCEM A.S
Besøksadresse Lilleakerveien 2b
Postadresse Postboks 143 Lilleaker
Postnr. 0216
Poststed OSLO
Land NORGE
Telefon +4722878400
Telefaks +4722878402
E-post jorunn.gundersen@norcem.no
Hjemmeside <http://www.norcem.no/>
Org. nr. 934949145

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Giftinformasjonen: + 47 22 59 13 00

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering merknader Ikke klassifisert i henhold til forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier (67/548/EEC eller 1999/45/EC).

Klassifisering merknader CLP Ikke klassifisert i henhold til forordning EF NR. 1272/2008, CLP.

Stoffets/blandingens farlige egenskaper Støv kan irritere svelg og luftveier og forårsake hoste. Hyppig innånding av støv over lang tid øker risikoen for å utvikle lungesykdommer. Ved tilsetning av vann frigjøres små mengder ammoniakk, som irriterer luftveiene.

Kan inneholde små mengder tungmetaller som er svært giftige for organismer som lever i vann.

2.2. Merkingselementer

Annen merkeinformasjon Ikke merkepliktig i henhold til forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier (67/548/EEC eller 1999/45/EC) eller forordning EF nr 1272/2008, CLP.

2.3 Andre farer

PBT / vPvB	Flyveaske oppfyller ikke kriteriene for PBT eller vPvB i henhold til Annex XIII i REACH (Forordning (EC) No 1907/2006).
------------	---

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.1. Stoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Aske (restprodukt), kull	EC-nr.: 931-322-8 Registreringsnummer: 01-2119491179-27 Synonymer: Flyveaske		100 %
Beskrivelse av blandingen	Flyveaske er definert som uorganisk UVCB-stoff (Stoffer med ukjent eller variabel sammensetning, Komplekst reaksjonsprodukt eller Biologisk opprinnelse). Produktet består hovedsakelig av aluminumsilikatglass og kan dessuten inneholde kvarts (respirabelt kvarts < 2 %), mullitt, hematitt, magnetitt, kalsiumoksid, kalsitt og kalsiumsulfat samt spor av diverse metaller f. eks. bly, krom, nikkel og vanadium.		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding	Søk frisk luft og hvile. Ved langvarig halsirritasjon eller hoste, kontakt lege og ta med sikkerhetsdatabladet.
Hudkontakt	Fjern tilsølte klær og vask huden grundig med vann.
Øyekontakt	Ikke gni øyet. Skyll straks med rikelige mengder vann i opptil 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet helt opp. Ved fortsatt irritasjon: Kontakt lege og ta med sikkerhetsdatabladet.
Svelging	Skyll munnen og drikk rikelig med vann. Hold personen under oppsyn. Ved ubehag, søk legehjelp og ta med sikkerhetsdatabladet.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Akutte symptomer og virkninger	Kan forårsake irritasjon av hud, øyne, luftveier og slimhinner. Se seksjon 11 for ytterligere informasjon.
--------------------------------	--

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon	Ikke kjent.
-------------------	-------------

AVSNITT 5: BRANNSLOKKNINGSTILTAK

5.1. Slökkingsmidler

Passende brannslukningsmidler	Produktet er ikke brennbart. Brannslukningsmiddel velges med hensyn til omgivende brann.
-------------------------------	--

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ingen særlige forholdsregler.
----------------------------	-------------------------------

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr	Følg generelle forholdsregler.
-----------------------	--------------------------------

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Generelle tiltak	Unngå innånding av støv. Unngå kontakt med øynene og langvarig hudkontakt.
------------------	--

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Produktet bør ikke kastes i naturen, men samles opp og avleveres etter avtale med lokale myndigheter.
--	---

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Metoder for opprydding og rengjøring

Bruk støvsuger. Hvis dette ikke er mulig, fukt støvet med vann før det samles opp med skuffe, kost eller lignende.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger

Se seksjon 8 og 13 for bruk av verneutstyr og håndtering av avfall.

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering

Følg god kjemikaliehygiene. Unngå innånding av støv. Unngå kontakt med øynene og langvarig hudkontakt.

Beskyttende tiltak

Tiltak for å hindre aerosol- og støvdannelse

Håndtering av tørr flyveaske skal skje i lukkede systemer eller ved bruk av maskiner med beskyttende førerhus. Håndtering av fuktet flyveaske i åpne systemer, foregår ved å fukte flyveasken til jordfuktig konsistens før håndtering. Uttørring og følgende av det skal unngås ved tilstrekkelig tildekking eller vanning.

Mekanisk ventilasjon kan være nødvendig

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring

Tørr flyveaske: Oppbevares tørt. Fuktet flyveaske: Må holdes fuktig.

Krav til lagerrom og beholdere

I egnede lukkede siloer, egnede storsekker, eller godkjente mellomagre eller deponi. Ved lagring skal støvdannelse og søl unngås.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder

Se seksjon 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONBESKYTTELSE

8.1. Kontrollparametere

Tiltaks- og grenseverdier

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
Kvarts, totalstøv	CAS-nr.: 14808-60-7 EC-nr.: 238-878-4	8 t.: 0.3 mg/m ³ K	
Kvarts, totalstøv	CAS-nr.: 14808-60-7 EC-nr.: 238-878-4	8 t.: 0.3 mg/m ³ K	
Sjenerende støv (totalstøv)		8 t.: 10 mg/m ³	
Sjenerende støv (respirabelt støv)		8 t.: 5 mg/m ³	

8.2. Eksponeringskontroll

Forholdsregler for å hindre eksponering

Organisatoriske tiltak for å hindre eksponering

Personlig verneutstyr bør velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr.

Tekniske tiltak for å hindre eksponering

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Når en person er potensielt utsatt for støvnivåer over norm, bruk egnet åndedrettsvern. Type åndedrettsvern bør tilpasses støvnivå og i overensstemmelse med relevante standarder.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern

Kortvarig arbeid: Bruk egnet åndedrettsvern med partikkelfilter, type P2/P3,

Langvarig arbeid: Bruk egnet åndedrettsvern med partikkelfilter, type P2/P3. Det kan eventuelt brukes et åndedrettsvern med turboenhet.

	Ved risiko for oksygenmangel (lukkede systemer, f.eks silo): Bruk friskluftforsynt åndedrettsvern.
Referanser til relevante standarder	NS-EN 143, NS-EN 149, NS-EN 140, NS-EN 405, NS-EN 1827, NS-EN 14387.

Håndvern

Håndvern	Bruk egnede vernehansker.
Referanser til relevante standarder	NS-EN 374

Øye- / ansiktsvern

Øyevern	Tettsittende vernebriller eller helmaske.
Referanser til relevante standarder	NS-EN 166

Hudvern

Annet hudvern enn håndvern	Store mengder støv: Bruk støvtette klær. Bruk egnede vernesko.
----------------------------	---

Hygiene / Miljø

Spesifikke hygienetiltak	Fjern tilsølte klær og vask huden grundig med såpe og vann etter arbeidet. Vask hendene etter bruk.
--------------------------	--

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Miljømessig eksponeringskontroll, kommentarer	Ikke kjent.
---	-------------

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Pulver.
Farge	Lysegrått til gråbrunt.
Lukt	Luktfri.
Kommentarer, pH (handelsvare)	ca. 11 ved 1% suspensjon
Kommentarer, Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Ikke angitt.
Kommentarer, Kokepunkt / kokepunktintervall	Ikke relevant.
Kommentarer, Flammepunkt	Ikke relevant.
Kommentarer, Eksplosjonsgrense	Ikke relevant.
Relativ tetthet	Verdi: 2,3 g/cm ³ Testmetode: EN 1097-6
Kommentarer, Relativ tetthet	Variasjon: 2,0-3,3 g/cm ³
Løselighet i vann	1 g/l i vann. Variasjon: 0,7-4,1 g/l ved 20 °C.

9.2. Andre opplysninger

Bulk tetthet	Verdi: 1,0 g/cm ³ Testmetode: EN 1097-3
Kommentarer, Bulk tetthet	Variasjon: 0,7-1,5 g/cm ³

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Ingen kjente.
-------------	---------------

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Stabil.
------------	---------

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Ingen kjente.
-------------------------------	---------------

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Tørt produkt: Fuktighet.
-------------------------	--------------------------

Fuktet flyveaske:	Tørking.
-------------------	----------

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Tørt produkt: vann.
----------------------------	---------------------

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ingen ved normale forhold.
-----------------------------	----------------------------

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Potensielle akutte effekter

Innånding	Ved tilsetning av vann frigjøres små mengder ammoniakk, som irriterer luftveiene. Støv kan irritere luftveiene og forårsake halsirritasjon og hoste.
Hudkontakt	Støv virker irriterende på fuktig hud.
Øyekontakt	Virker irriterende og forårsaker rødhet og svie.
Svelging	Inntak kan forårsake kraftig irritasjon i munn, spiserør og mage-tarm.

Forsinket / Repeterende

Innånding	Hyppig innånding av støv over lengre tid øker risikoen for å utvikle lungesykdommer.
Allergi	Ingen sensibiliserende virkning kjent.

Kreftfremkallende, mutagene og reproduksjonstoksiske

Kreft	Kreftfremkallende egenskaper ikke kjent.
Arvestoffskader	Ikke kjent.
Fosterskadelige egenskaper	Ikke kjent.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksisitet	Ikke klassifisert som miljøskadelig. Kan inneholde små mengder tungmetaller, som er meget giftige for organismer, som lever i vann. Produktet kan påvirke surhetsgraden (pH-verdien) i vannmiljøet med risiko for skadelige effekter på vannlevende organismer.
---------------	--

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens og nedbrytbarhet	Dette produktet består utelukkende av uorganiske forbindelser som ikke er biologisk nedbrytbare.
-----------------------------	--

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumulasjonspotensial	Bioakkumulering anses å være uten betydning på grunn av produktets lave vannløselighet.
---------------------------	---

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Moderat mobil i jord. Absorpsjon til jordpartikler er mulig. Utlekking av hovedbestanddelene (SiO ₂ , Al ₂ O ₃) forventes ikke.
-----------	---

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

PBT vurderingsresultat	Stoffet er ikke klassifisert som PBT eller vPvB.
------------------------	--

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon	Ingen kjente.
---	---------------

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Relevant avfalls regelverk	Skal avhendes i henhold til FOR 2004-06-01 nr 930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall.
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Nei
Avfallskode EAL	EAL: 10 01 02 flyveaske fra forbrenning av kull
Annen informasjon	Angivelse av avfallsnummer og EAL-koder er kun veiledende. De endelige avfallsgrupper og koder må bestemmes av sluttbruker basert på den faktiske bruken av produktet.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1. FN-nummer

Kommentar Ikke relevant.

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentar Ikke relevant.

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentar Ikke relevant.

14.4. Emballasjegruppe

Kommentar Ikke relevant.

14.5. Miljøfarer

Kommentar Ikke relevant.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler Ikke relevant.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Andre relevante opplysninger

Andre relevante opplysninger Ikke klassifisert som farlig gods i henhold til ADR, RID, IMDG eller IATA.

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

EC-nr. 931-322-8

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Lover og forskrifter
 FOR 2002-07-16 nr 1139: Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, med senere endringer
 FOR 2008-05-30 nr 516: Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)
 FOR 2004-06-01 nr 930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), med senere endringer.
 FOR 2009-04-01 nr 384: Forskrift om landtransport av farlig gods (landtransportforskriften). ADR/RID
 FOR 2006-06-29 nr 786: Forskrift om frakt av farlig last på lasteskip og lektene. IMDG.
 FOR 2003-01-11 nr 41: Forskrift om transport av gods i luftfartøy (BSL D 1-7). IATA.
 FOR 1998-04-30 nr. 550: Forskrift om arbeid av barn og ungdom, med senere endringer
 FOR 1993-05-24 nr 1425: Forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen, med senere endringer
 FOR-2012-06-16-622 Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP).
 FOR-2012-06-16-623 Forskrift om endring i forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier.
 Klassifiserings- og merkingsfortegnelsen:

	http://echa.europa.eu/web/guest/information-on-chemicals/cl-inventory-database Veiledning om administrative normer for forurensing av arbeidsatmosfære. (www.arbeidstilsynet.no/administrative_normer).
Ikke deklareringspliktig pga.	Ikke klassifisert som helsefarlig.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Ja
---	----

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Opplysningene som er gitt i dette sikkerhetsdatabladet gjenspeiler nåværende tilgjengelig kunnskap og er pålitelig forutsatt at produktet anvendes under de fastsatte vilkår og i samsvar med formålet spesifisert på emballasjen og/eller i relevant teknisk veiledning. Enhver annen bruk av produktet, herunder bruk av produktet i kombinasjon med ethvert annet produkt eller annen prosess, er brukerens ansvar. Det er underforstått at brukeren er ansvarlig for å fastsette egnede sikkerhetstiltak og for å anvende den lovgivning som dekker hans/hennes egen virksomhet.
Kvalitetssikring av informasjonen	Dette sikkerhetsdatabladet er kvalitetssikret av BIS Production Partner, som er sertifisert iht. NS-EN ISO 9001. Sikkerhetsdatabladet er utarbeidet, kvalitetskontrollert og godkjent i henhold til gjeldene regelverk. BIS Production Partner har ikke ansvar for feil eller mangler i opplysninger fra produsent/importør/distributør. Produsent/leverandør oppgitt i seksjon 1 er juridisk ansvarlig for databladets innhold.
Versjon	1
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	NORCEM A.S
Utarbeidet av	BIS Production Partner, HMS&K (JAB)